

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 783/2020 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen perintöveron alarajan korottamisesta 50 000 euroon

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Pia Kauman /kok ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 783/2020 vp:

Mihin toimiin ja millä aikataululla hallitus aikoo ryhtyä perintöverotuksen uudistamiseksi ja perintöveron alarajan nostamiseksi 50 000 euroon ja

millä aikataululla hallitus aikoo mahdollistaa pesänselvittäjän/-jakajan laskuttamat kulut vähennyskelpoisiksi perintöveroa määrättäessä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Kysymystä perintöveroasteikon alarajasta on aiheellista lähestyä ennen muuta siihen sisältyvän ehdotuksen vaikutusarvioinnin kautta. Mitään itsestään selvästi oikeaa perintöveroasteikon alarajaahan ei luonnollisesti ole. Kysymys on poliittisesta harkinnasta. Kun alaraja vuoden 2008 alusta voimaan tulleella perintö- ja lahjaverolain muutoksella korotettiin 3 400 eurosta, sopivaksi uudeksi alarajaksi harkittiin tuolloin 20 000 euroa, joka on edelleen voimassa.

Verotuottovaikutukset riippuvat ratkaisevasti siitä, millainen veroasteikon profiili olisi alarajan ylittävissä perintöosuuksissa. Nykyisin veron määrä ensimmäisessä veroluokassa on 100 euroa asteikon alarajalla ja sen ylittävältä osalta 7 prosenttia 40 000 euroon asti. Asteikon ylemmissä portaissa 60 000, 200 000 ja 1 000 000 euroon asti veroprosentti on 10, 13 ja 16 sekä 1 000 000 euroa ylittävältä osalta 19.

Veron määrä 50 000 euron kohdalla on 2 500 euroa. Jos veroasteikko alkaisi kysymyksessä esitetyn mukaisesti 50 000 eurosta, veron vähimmäismäärää ei kuitenkaan voitaisi asettaa 2 500 euroon, koska perintöosuuden yhden euron nousuun alarajalla kohdistuisi 2 500 euron verokustannus, mikä ei ole hyväksyttävää. Veron määrä alarajalla olisi asetettava verrattain matalaksi, minkä seurauksena alarajan korottaminen vähentäisi myös kaikista sen ylittävistä perintöosuuksista kertyvää veromäärää.

Jos veron määrä asteikon alarajalla olisi nykyiseen tapaan 100 euroa ja asteikon profiili muutoin säilyisi nykyistä vastaavana siten, että asteikon kunkin portaan ala- ja yläraja siirtyisi kysymyksessä ehdotettua alarajan korotusta vastaavasti 30 000 eurolla ylemmäs ja veroprosentit säilyisivät eri portaissa ennallaan, perintöveron määrä alenisi noin 200 miljoonalla eurolla. Kyseessä on

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 783/2020 vp

staatintinen arvio, jossa ei ole voitu ottaa huomioon sitä, että esitetty alarajan korotus tarjoaisi merkittävästi lisähyötyä käytettäessä yleistä verosuunnittelukeinoa, perinnön pilkkomista useille saajille perinnöstä luopumisin ja testamenttimääräyksin verovapaan osuuden hyödyntämiseksi.

Nykyisessä julkishallinnon taloustilanteessa tämän mittaluokan verotuloista luopuminen ei tule kysymykseen. Myöskään perintö- ja lahjaveroa koskevia kiristysmahdollisuuksia ei sisälly hallituksen lainsäädäntösuunnitelmaan.

Kysymyksen toinen osa koskee pesänselvittäjän ja -jakajan laskuttamia kuluja.

Perintö- ja lahjaverolain 9 §:n 2 momentin mukaan kuolinpesän omaisuuden arvosta saadaan vähentää vainajan hautaamisesta sekä perunkirjoituksesta ja hautakiven hankkimisesta ja pystyttämisestä aiheutuvat kohtuulliset kustannukset samoin kuin velat, joihin luetaan myös kuolinpesästä menevät, perinnönjättäjän elinaikaan kohdistuvat verot ja maksut.

Perunkirjoituskustannukset merkitään perukirjaan ja ne pienentävät jaettavan omaisuuden määrää ja siten myös määrättävää perintöveroa.

Muita kuin perunkirjoituskustannuksiksi katsottavia pesänselvittämisestä aiheutuneita kustannuksia ei vähennetä pesän varoista. Kustannusten jako perunkirjoitus- ja pesänselvityskustannuksiin voi tosin olla vaikeaa. Myöskään perinnönjaosta aiheutuvia kustannuksia ei perintöverotuksessa vähennetä pesän varoista.

Mainittu 9 § 2 momentti muutettiin nykymuotoon vuoden 1996 alusta. Siihen asti kuolinpesän varoista saatiin vähentää myös pesän jaosta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset. Lainmuutoksen perustelujen (HE 68/1995 vp) mukaan myös pesänselvityksestä aiheutuneet kulut oli katsottu vähennyskelpoisiksi, vaikka niitä ei ollut säännöksessä mainittu, koska pesän selvittäminen on edellytyksenä pesän jaolle.

Pesänselvityksestä ja -jaosta aiheutuneiden kulujen vähennyskelpoisuuden poistamista perusteltiin hallituksen esityksessä ensinnäkin sillä, että perintöverotuksessa verovelvollisuuden alkaminen on sidottu perinnön- tai testamentinjättäjän kuolinhetkeen, joten myöhemmin syntyvien kulujen vähentäminen on poikkeus tästä periaatteesta. Pesänselvityskulujen määrä ei ole myöskään yleensä selvillä perunkirjoituksen toimittamishetkellä, joten niistä tehtiin varaus perukirjaan. Pesänjako taas saatetaan toimittaa vasta vuosien, jopa vuosikymmenien kuluttua. Jakovarauksen sai vähentää, jos se oli osattu merkitä perukirjaan. Kun kulujen toteutumisen ja varauksen oikeellisuuden selvittäminen katsottiin käytännössä mahdottomaksi, vähennysmahdollisuuden ei katsottu olevan omiaan edistämään oikeudenmukaista verotusta. Mainittuja kuluja varten tehtävien varausten vähentäminen oli yleistynyt ja ne saattoivat varsinkin suurissa pesissä olla huomattavia.

Kysymyksen perusteluosassa ei tuoda esiin perusteita pesänselvitys- ja jakokustannusten vähennyskelpoisuuden palauttamiselle. Valtiovarainministeriön tietoon ei muutoinkaan ole tullut seikkoja, joiden valossa niiden poistamisen tueksi edellä mainitussa hallituksen esityksessä tuodut perusteet eivät enää olisi ajankohtaisia.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 783/2020 vp

Helsinki 11.11.2020

Valtiovarainministeri Matti Vanhanen